

УРБАНОСТ

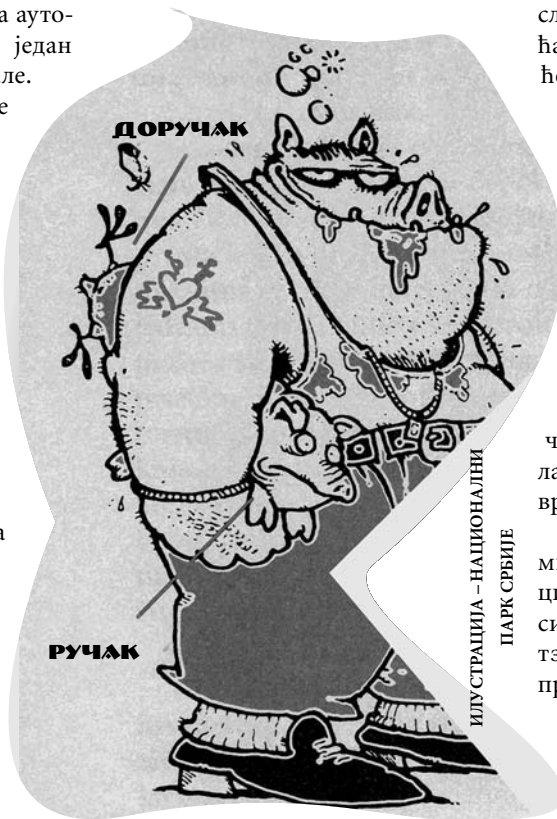
Босна и Херцеговина, град Бањалука, година 2004, мјесец март...

Прољеће би већ увелико требало почети, али није. Пада снијег. Кроз градску гужву трчим према кући. Снијег вије, а ја без кишобрана и капе. На памети ми је текст који морам предати за „Орфеј“ (не мораш, већ желиш – прим. уред.). Крајњи рок је сутра, а ја нисам ништа написао. Благо мени...

Смишљам ја тако шта ћу написати, а иза и испред мене бука аутомобила. Међутим, постоји један звук који надјачава све остале. Пискави женски глас, који је урликао: „СЕЉАЧИНО“! Окренух се и спазих дјевојку која је била тотално поливена. Сва уплахирана, поставила је једно занимљиво питање: „Када ће се овај град урбанизовати?“ Ево га, као поручено – помислих у себи. То ми је требало. Да ли је испрскана дјевојка у праву? Или није?! Шта значи урбан? Градски, ваљда...

Пошто наш народ има обичај да располаже широким дијапазоном израза за које не зна значење, одлучих се да завири у рјечник страних ријечи. Тамо пише следеће: „Урбан значи градски, уљудан, пристојан...“. Изгледа да је она дјевојка била у праву. Возач аутомобила који ју је испрскао, ни случајно није био уљудан а камоли пристојан. Бити уљудан је веома позитивна особина, али је то веома тешко постићи. Реално гледајући, уљудни и пристојни не можемо бити увијек, јер свако од нас има своју „жуту“ минуту. Тада наша урбаност ишчезава и показујемо своје друго лице. Међутим, то је природно стање ствари, и ми ту ништа не можемо. Много момената у нашем животу ми проводимо ван те тзв. жуте минуте, и тада би требало да будемо урбани. Моја комшиница би на ово рекла: „Каква

урбаност! Није ми до тога! Само ми је стало да прехраним своју дјецу.“ С једне стране она има право, али колико год да нам је тешко и неподношљиво, морамо се унутар себе борити да сачувамо простojност, добре манире и, наравно, живце. Ако тако будемо радили, имаћемо психички квалитетан и стабилан живот. Успут стичемо самопоштовање, осјећајност за туђе проблеме, некакав културни ниво. У друштву,

чији смо чланови, културолошки систем је изузетно тешко саградити, још теже очувати, а он је један од главних мјерила наше урбаности. Становници градских насеља, обавезно ће се похвалити да су урбани. Забога, они живе у граду. Наравно да су урбани. Одмах су и супериорнији од људи који не живе у граду. А, шта је са системима вриједности, културом, и другим „досадним“ стварима? Зашто се слуша музика најниже вриједности, зашто се пуном паром развијају корупција и криминал, зашто 60%

становника Бањалуке не зна гдје је градски музеј?! Урбаност нам одмах испарава. **Поносимо се асфалтом, а немамо појма шта се на њему налази, одиграва. Грешка, знамо, али не предузимамо ништа. Сједимо, гледамо, пропадамо, и још се укључујемо у „урбане“ ствари:** дрога, алкохол, проституција... Ја за то чух да долази из града у град, а не у руралне средине. Али, ми нисмо сељаци, јок. Све што је из града је урбано, ни случајно не желимо заслужити епитет „сељак“. То је највећа срамота на овом свијету. Зато ћемо са задовољством јести црне асфалтне колаче. И, послје нас потоп. Урбани живот од данас до сутра.

А, да! НОВАЦ! Још један фактор урбаности. Сељци имају запрегу, а „грађани“ свог четвороточкаша, у којем сваког дана гине по неколико младих особа. Кажу, тркали се, били су пијани, имали су 19 година. Шта вриједи живот, без омиљене играчке коју је купио тата, без златног ланца? По данашњим мјерилима вриједности, вјероватно **не вриједи**.

Немојте помислити да ја овакво мишљење имам о свим становницима Бањалуке. НЕ. Све ово се односи на посебан слој становништва, тзв. **малограђански слој**. Нека се препознају.

Када се мало дубље замислим, не бих ни знао рећи од кога бисмо се могли научити урбаности? Ваљда од ријетких образованих и урбаних људи. У свим сегментима друштва (не)постоји веома мала количина урбаности. Сви су нешто **нервозни, истраумирани, сви се боре за голу егзистенцију**. Али, то није разлог да наш осјећај урбаности(уколико постоји) нестаје све више и више.

Ми смо подмладак, који треба на својим плећима да носи терет овог друштва. Требало би се угледати на позитивне, урбане, уљудне ствари. Тек тада можемо постати дио савременог, културног и урбаног друштва.